

cap. Raynuius, 1. part. numero 272. Clarum, in §. testamentum, quæst. 74. Mauticam lib. 4. titul. 12. num. 7. & latius Andream Fachineum l. 4. controvers. cap. 15. Burgos de Paz. l. 3. Tauri, numero 863. Matienzo in dict. l. 1. titul. 4. lib. 5. gloss. 10. numero 48. Molinam de iustit. tom. 1. disputatione 155. ex num. 16. ubi varias opiniones refert, & quid in foro conscientie dicendum: mihi sanè probabilius videtur opinio asserens, quod non obstant prohibitione testatoris, talis hæres omnia bona consequetur, ut optimè probat Pichard. supra & in relection. ad titul. ff. de acquir. hæred. c. 3. n. 30. De tota hac materia hæredis instituti in re certa, videnda sunt quæ nosfer Gomezio docet infra, c. 10. num. 8. & seqq. ubi etiam alia adijciemus.

Ibi: Quod singulariter intellige, &c.

27 Eandem limitationem nempe hæredem institutum in re certa ita esse loco hæredis universalis, si per verbum directum sit relictus, secus si verbo obliquo, Relinquo, Lego, &c. tenent multi Doctores, ut videri potest per Suarez in leg. quoniam in prioribus, quæst. 7. in declaratione legis Regni, numero 2. ubi ejus Additionator Joannes Valdefus concludit, quod verbum, Relinquo, adjectum hæreditati, significat institutionem, adjectum verò rei particulari, significat prælegatum, ad hoc multos referens, & Menochius, consilio 344. numero 55. & de præsumptionibus, præsumpt. 141. numero 14. lib. 4. Valacios, consultatore 165. numero 4. Clarus, §. testamentum, quæst. 38. numero 10. Tufchus litera, D. conclus. 362. Gregorius in leg. 6. titul. 3. partia 6. gloss. 9. Alvarado de conjecturata mente defuncti, lib. 1. cap. 3. §. 1. num. 5. & 6. Spino in speculo testament. gloss. 17. principals, num. 37. & 8. qui contra Abbatem ampliat, etiam si verbum, Relinquo, referatur ad filium, quod sic docent Costa, Covarruvias, Benedictus, & Suarez ab eo relati; Matienzo in l. 1. dict. tit. 4. lib. 5. gloss. 10. num. 62. vide etiam Augustinum Barbofam, in tract. de diction. verb. Relinquo, & in tract. de clausulis, clausula 95. num. 33. ubi quod importat institutionem si adijciatur clausula, meliori modo &c. Et vide etiam Merlinum de legitima, l. 5. tit. 2. q. 2. n. 7.

28 Solet præterea controversi an verbum, Lego, adjectum universitati bonorum inducat institutionem? In qua questione aliqui tenebantur induci institutionem prout sunt Guilielmus Benedictus in cap. Raynuius, verb. Relinquit, numero 3. Gregorius Lopez in leg. 14. titul. 3. part. 6. verb. Todos los bienes, Cevallos quæst. 214. num. 3. qui latè disputat: Fularius de subtit. tit. de Compend. quæst. 247. Alij verò contrariam sententiam probantur, ut sunt Covarruv. in d. cap. Raynuius. §. 1. n. 5. & cum & alios referens Spino in specul. dict. gloss. 17. n. 39. & 49. ubi respondet ad textum in cap. Raynald. de testamen. Matienzo in lib. 1. dict. tit. 4. lib. 5. gloss. 14. num. 85. & 86. Azeved. ibid. num. 167. Et quod hoc verbum adjectum hæreditati, importet fideicommissum universale, sive alius sit hæres institutus, sive non, cum sit verbum obliquum, tenet Grassus de successione, §. institutio, quæst. 15. n. 2. & seqq. & Spino ubi supra, & alij per eum relati.

Quid autem si testator usus est verbo obliquo, vel communi, juncto verbo directo, ut si dixit: Jure institutionis relinquo, vel lego centum, Vide Menochium de præsumpt. præsumpt. 20. numero 6. lib. 4.

Quando autem per verbum Relinquo, vel aliud obliquum relinquuntur certa res, venientes ab intestato habebunt reliqua bona, ex leg. 1. titul. 4. lib. 5. Recopilat. supra allegata, non dato alio hærede universali in testamento, Cancercius variarum 3. part. cap. 20. n. 280.

Ibi, Hujus ratio potest esse, &c.

Elegans & pulchra est additio Suarez hinc litera, H. & præter allegatos ab eo circa concursum possibilem in jure duarum vel plurium specialitatum, vide Barbofam in l. 1. ff. soluto Matrimonio, 3. part. num. 47. qui alios congerit, & agit de intellectu, l. 1. Cod. de promissione dotis, Pichardum in §. illis autem temporibus, Instituit. de militari testam. num. 11. ubi multis juribus comprobatur, & in §. si scriptum. Instituit. de inutilibus stipulationibus, num. 21. ubi ex num. 14. agit de intellectu dictæ legis 1. Cod. de promissione dotis. Et quod in omnium opinione plures specialitates admittantur quando procedatur à diversis fontibus, ipse Barbola antea dixerat, 2. part. dictæ legis 1. soluto Matrimonio, num. 2. vel quando unum provenit in consequentiam alterius, docet ibidem dict. 3. parte, numero 46. & in leg. si alienam, ibid. num. 89. & 94. Tufchus litera, S. conclus. 360. & novissimè Angulinus Barbola in tractatu de axiomatibus, axiomate 211. negati tamen non potest communem esse opinionem quam nosfer Gomezius asserit hic, ut videri potest per dominum Joannem del Castilloy in tract. de usufructu, cap. 40. num. 36. Gutierrez de juramento confirmati. cap. 64. num. 12. & seqq. ubi latissimè agit de intellectu dict. leg. 1. & Andreas Fachineus contr. jur. c. 57.

CAPUT III.

De substitutione vulgari.

SUMMARIUM.

- 1 Substitutio vulgari est secunda directa institutio, & dicitur simplex, licet alia qualibet possit dici duplex.
- 2 Substitutio vulgari dicitur facta in primum casum, alia in secundum casum, & qua ratione id fiat.
- 3 Substitutio vulgari potest fieri hæredi instituto, & etiam legitimo successori ab intestato.
- 4 An per hæc verba: Titium instituo, & Scium substituo, indicatur vulgari, pupillari, an fideicommissaria substitutio.
- 5 Quid per hæc verba: Instituo Titium heredem, & si voluerit esse heres, restituit hæreditatem Scio.
- 6 Si testator dixerit: Instituo Titium heredem, & heres non fuerit, substituo sibi Scium: an erit vulgari.
- 7 Si in uno eodem testamento quis sit substitutus vulgari, & per fideicommissum, qua substitutio valeat.
- 8 Si concurrant substitutio vulgari, & fideicommissaria, quis præferatur.
- 9 Si quis instituat Titium heredem, & Caium substituat in hæc verba: Substitutio mihi & sibi, an erit vulgari, vel fideicommissum, vel utraque.
- 10 Casus voluntatis, an comprehendat casum impotentie, & e contra.

- 1 In substitutione pupillari constituta, an continetur vulgari.
- 2 Substitutio, qua comprehenditur sub compendiosa, vel breviloqua, est expressa.
- 3 Sub expressa pupillari comprehenditur tacita vulgari.
- 4 Substitutio vulgari quos effectus habeat.
- 5 An substitutio vulgari, facta à patre filio retento in potestate, tollat suavitatem.
- 6 Intelligitur textus in l. filius qui se paterna, ff. acquirend. hæred.
- 7 Substitutio vulgari an possit fieri in legitima.
- 8 Substitutio vulgari licet non teneatur in legitima, fieri tamen potest in aliis bonis, qua filio ultra legitimam relinquuntur.
- 9 Filius potest esse pro parte suus, & pro parte extraneus, & qualiter hoc intelligatur.
- 10 Filius suus hæres patris, an possit usucapere pro hærede.
- 11 Filius familiaris, an possit emancipari ad unicam duntaxat ætatem.
- 12 Substitutio vulgari, seu pupillari, an possit fieri in melioratione, qua fit filio in tertio bonorum.
- 13 An postus in conditione substitutionis, censetur tacite institutus.
- 14 Substitutio vulgari facta in testamento nullo, ex causa præteritionis filii, an suscipitur dispositione textus in auth. ex ea, Cod. de lib. præter. vel ex hære.
- 15 Jus transmissionis ex capite juris deliberandi, vel sanguinis, an sit potentius jure substitutionis vulgari.
- 16 Jus accrescendi an sit potentius jure substitutionis vulgari vel e contra.
- 17 Si ille, qui vult succedere per jus accrescendi, sit persona valde conjuncta testatori, an præferatur substituto.
- 18 Ponitur intellectus ad l. fin. C. de institut. & substitut. sub condit. factis.
- 19 Jus substitutionis vulgari, an transeat ad heredem.
- 20 Substitutio vulgari tacita, contenta in expressa pupillari an adveniente pubertate, expirat.
- 21 An in substitutione pupillari expressa, & in valida continetur tacita vulgari.
- 22 Ponitur intellectus ad legem si mater, ff. de vulg. & pupil. substit.
- 23 Substitutio vulgari, an expirat per aditionem hæreditatis.
- 24 An ille, qui potest venire ex pluribus substitutionibus, possit unam eligere, & aliam reservare.
- 25 An si testator dedit substitutum vulgarem pluribus hæredibus uno eorum repudiante, ad ejus partem admittatur substitutus, an verò alij cohæredet.

ET quia supra visum est de institutione universalis, sequitur videre de substitutione, & ejus virtute, & effectu. Quæ est alta, subtilis, & quotidianæ materia. Et inter omnes alias obtinet primatum, secundum omnes Doctores hic, præcipuè Alberic. in nostra rubrica, 2. col. qui dicit, quod est sicut mare Anglicanum, scilicet profunda & necessaria. Et refert Alexand. & Socin. in rubr. hujus tit. post Cumanum dixisse Bald. in voce, quod in hac materia lucratus fuit plusquam quindecim millia ducatorum, quam singulariter, & magistraliter resolvam tam de jure communi, quam regio. Ant. Gomez. Variarum Resol. Tom. I.

Pro cujus perfecta introductione, & declaratione, dico, quod in jure nostro reperuntur sex b principales substitutiones: vulgari, pupillari, fideicommissaria, exemplaris, compendiosa, & breviloqua. De quibus particulariter, & per ordinem videamus. Vulgari substitutio, dicitur secunda institutio, quæ à quolibet testato, & cuilibet hæredi fieri potest & est facilis, in ejus forma & conceptione, & nullam habet specialitatem, & fit per ista verba: Si Titius instit. non fuerit, sit heres Scius: textus est in ista l. 1. de vulgari. & pupill. & ibi Bart. & communiter Doctores. Et talis substitutio, dicitur simplex, licet alia qualibet possit dici duplex, & sub se aliam continere, textus est in ista l. 1. ibi: Simplex est veluti: Lucius hæres esto, si mihi Lucius heres non erit, tunc Scius heres mihi esto. Nec obstat, quod etiam substitutio vulgari possit dici duplex, quia aliquando continet tacitam pupillarem; quia respondeo quod dicitur simplex, quando fit extraneo, vel adulto, secus si pupillo in potestate; quia tunc continet pupillarem: ita tenet & declarat Barolus in ista secunda column. tertia appositione, post Dinum & antiquos.

Item dicitur facta in primum casum & pupillari verò, vel alia, dicitur facta in secundum casum textus est in l. precibus, Cod. de impub. & aliis substitut. ubi, utrumve in primum casum, an in secundo: cujus ratio pulchra & subtilis est, quia secundum Philosophos, & naturales, de non esse pervenitur ad esse, & cum substitutio vulgari fiat & concipiatur per ista verba (si non fuerit heres) primus casus, & eventus, qui potest aperire viam substituto, & in quo potest substitutio verificari, est ille actus negativus (si non fuerit heres) & non alius, unde dicitur facta in primum casum: Pupillari verò, vel alia fit, & concipitur in casu affirmativo, & essentiali, quo aliquid fit, puta, si fuerit heres, & postea decedat, &c. qui quidem actus requirit ad essentialiam, & validitatem ejus, quod aditio hæreditatis & mors ponatur in esse, & verificetur: idè dicitur facta in secundum casum ut subtiliter declarat Bald. in d. l. precibus 1. col. num. 3. post Oldrad. quem refert, & allegat.

Item adde, quod substitutio vulgari potest fieri hæredi instituto, & etiam legitimo successori ab intestato, textus est in l. si quis ita heres instituat, ff. de hered. instit. cujus verba sunt: Si quis ita heres instituat, si legitimus hæres vendicare noluit hæreditatem meam, puto deficere conditionem testamenti, illo vendicante, & ibi notat & commendat Bart. Albericus, Baldus, de Castri. & reputat singularem Imol. & Cumanus: ex quo inferunt, quod licet causa testati præferatur causæ intestati; ut in l. quando in l. 2. ff. de acquirend. hæredit. & in l. antequam Cod. communi. de success. & in l. 1. Cod. unde liber. & in l. quamvis, ff. de reg. juris, tamen ex voluntate defuncti, causæ intestati bene præferitur: concurrere tamen non possent causa testati, & causa intestati, ut si quis instituat Titium in dimidia parte hæreditatis, & in alia dimidia velit ab intestato: quia repugnat juris dispositio, ut in l. regula jus nostrum, ff. de regul. jur. nemo potest facere, quod leges non habeant locum in suo testamento, ut in l. nemo potest de reg. & in expresso ita tenet Dicus, Bald. & Joan. de Imol. in d. l. si quis ita heres instituat, §. si legitimus, ff. de hered. instit. facit etiam textus

Vulgaris substitutio quid sit

Substitutio pupillaris

3

textus in l. 1. et §. si ex fundo, eod. tit. textus in l. quiens, §. si duo eod. tit. textus in l. si quis ita heres institutus fuerit, eod. tit. textus in l. interduo §. 1. eodem titulo textus in §. hereditas, versic. et si unum tamen, instituit. eod. tit. cuius viva & subtilis ratio potest esse, d. quia heres representat defunctum, textus est in l. hereditas ff. de usufruc. textus in l. heres quoque, ff. de aquir. hered. cum similibus; & si est tantum unicus heres representat eum in totum. Si vero sunt plures heredes, omnes simul representant defunctum, & quilibet pro sua parte, textus est in l. cum a matre, C. de rei vendicat. textus in l. 2. & per tot. C. de heredit. action. text. juncta Glossa ordinaria & communis opinio, in l. 2. §. fin. de praetor. stipular. Item talis representatio debet esse uniformis, vel in totum ex testamento, vel in totum ab intestato, & non simul, partim ex una successione, partim ex alia, quia in una & eadem persona representata, darentur qualitates diversae, & repugnantes: quod esset absurdum, & impossibile: quia fictio imitatur naturam & illud quod est impossibile secundum naturam, est impossibile secundum fictionem, ut in l. Gallus, §. si ejus, ff. de liber. & posthum. & in l. 3. pro socio, & in l. qui ad certum, ff. locati & in l. si pater, ff. de adopt. & in §. minorem instituit. eod. tit. ergo sicut homo vivus non potest esse pro parte homo, & pro parte non, nec potest in se habere diversas qualitates contrarias, & repugnantes, ut in l. si tibi, ff. de adopt. ita defunctus per fictionem non potest diversimodè, per qualitates diversas, & repugnantes representari; & in expresso istam subtilem, & mentalem rationem probat textus in regula, jus nostrum, ff. de regul. jur. ibi earumque rerum naturaliter inter se pugna est, ut testatus, & intestatus quis fit, & voluit Bald. in l. unica, Cod. de indic. viduit. tollend. 1. col. in medio. Bart. in l. 1. ff. de acquir. hered. 3. col. & ibi Bald. Paul. Imol. Roman. Cuman. Alex. & Jas. ex quibus etiam infero, quod non potest testator aliquid instituire hoc pacto, quod in eum non transeat actiones activè & passivè, & in terminis ita tenet Joan. de Imol. in l. si ita qui heres institutus fuerit, ff. de hered. institut. 2. column. Item quæro, si pater, vel testator, dixit, filium, vel Titium instituo, & Mevium substituo, an sit vulgaris, vel pupillaris, vel fideicommissaria substitutio? Et breviter dico quod vulgaris: quia simpliciter fit, si non coligitur contrarium ex verbis, & intentione defuncti, argumento textus in l. finali. Cod. de hered. institut. & ibi Bald. ubi probatur, quod substitutio directa dubia convertitur in vulgarem substitutionem, & ad hoc notat & commendat ibi Bald. Salic. Alex. Jafon. cornes, & communiter DD. & reputat unicum Angel. ibi: & in expresso ita tenet Alberic. in rubr. hujus tit. 2. column. num. 5. in penult. quæst. materia pupillaris substitutionis, quod intellige, nisi ex qualitate personæ possit etiam comprehendi pupillaris, ut si testator instituat filium suum impuberem heredem, & dicat: Filium meum instituo, & Mevium substituo, quia erit vulgaris expressa in casu non aditæ hereditatis, & pupillaris etiam expressa, in casu quo moriatur in pupillari ætate, hereditate adita: sicut dicimus in reciproca, facta personis paribus, cui utraque potest competere, & in expresso tenet Paulus de Castr. in d. l. precibus, de impub. & alius 2. column. num. 1. idem Paul. in d. l. fin. Cod. de hered. institut. Alexand. in l. 2. isto

De jure repræsentandi

4. Quæstio subtilis.

tit. no 9. col. n. 2. 6. & idem Alexand. & in l. jam. hoc jure eod. tit. 2. col. num. 4.

Item quæro, si testator dixit *Instituo Titium heredem, & si noluerit esse heres, restituat hereditatem Seio*: An sit substitutio vulgaris, vel fideicommissaria? & videtur quod nulla valeat, quia talis dispositio continet repugnantiam, argumento textus in l. ubi repugnantia ff. de reg. jur. quod probatur, nam ad essentiam, & validitatem vulgaris, oportet quod non sit heres, & substitutus directè capiat sua propria autoritate, & non per viam & modum restitutionis: ad essentiam verò, & validitatem fideicommissariae, per contrarium, oportet, quod sit heres, & jura hereditaria directè in eo resideant, & alteri restituat & sic est aperta repugnantia. Secundò videtur, quod sit fideicommissaria, quia ubi verba obliqua restitutionis ponuntur, semper inducunt fideicommissariam substitutionem, argumento textus in l. quarebatur, ff. de milit. testam. textus in l. coheredi, §. cum filia infra isto tit. nec obstat, quod in nostro casu ponitur conditio, quod non sit heres, & substitutus fideicommissaria non habet locum nisi hereditate adita, ut in l. 1. & per tot. ff. ad Trebell. in l. non istum: & per tot. eod. tit. quia respondeo, quod cogitur adire de facto, & restituere, argumento textus in l. quia poterat, ff. ad Trebell. & in l. nam quod, §. qui compulsus eod. tit. & in terminis ita tenet Albert. in rubr. hujus tit. 17. col. versic. sed pone, post Guillel. & Rainer. quod allegat. Sed in hac subtili, & notabili questione ego teneo contrarium, imò quod sit vulgaris: quia substitutio dubia potius interpretatur vulgaris, quia vulgaris est finalis in l. fin. Cod. de instit. Glossa etiam ordinaria in l. verbis civilibus in isto tit. in gloss. fin. in fin. & ibi notant communiter DD. & ipso nostro casu, verbum *Restituat*, importabit restitutionem facti, non juris, argumento textus in l. iure omnes, ff. qui satisd. cogant, & ipse testator confert immediatè hereditatem in substitutum, & in expresso ita tenet Baldus in l. humanitatis, C. de impub. & alius 11. column. versic. mirabile dicit Socin. in ista l. de vulg. & pupillar. 18. col. versic. sed circa hoc avaro. Alex. ubi reputat notabile in l. verbis civilibus infra eod. tit. 3. column. 7. idem Socin. in secunda repetitione, vel additione, quam fecit in rub. hujus tit. 3. col. versic. deinde circa illam questionem.

Dispositio continens repugnantiam invalidam.

Verbum Restituat quid importet.

non potest valere in sua forma jure directo, valet eo modo, & forma, qua valere potest, ut in l. fin. C. de hered. instit. & in l. Scavola, ff. ad Trebell. & in l. si quis pure, eod. tit. & in l. in conditionibus primum locum, §. hac scriptura, de condit. & demonstr. cum similibus. Secundò & principaliter, quia sicut dictio (mihi) non alterat virtutem, & effectum pupillaris substitutionis, ut in l. si ita scriptum, §. qui filio, ff. de bon. poss. secundum tab. ita eodem modo dictio (sibi) non debet tollere, vel alterare virtutem & effectum vulgaris substitutionis, & in expresso istam sententiam & conclusionem, tenet Albert. in rubr. hujus tit. 18. col. fin. questione in materia substit. vulgaris, quod dictum reputat unicum & nob. alibi Jaf. in l. 1. hujus tit. 3. col. num. 1. & licet Jaf. ibi reprobet & dicat, quod vitiat talis institutio: tamen sententia & conclusio Albert. est verissima, & tenenda, quam ultra cum supra bene fundavi, & idem tenet Ripa in ista l. 17. col. 3. quæst. n. 42.

Substitutio vulgariter & per fideicommissum in eodem testamento.

Item quæro, si in uno eodemque testamento quis sit substitutus vulgariter, & per fideicommissam, quod substitutio valeat, vel in utraque sit nulla, tanquam incompatibilis, & resolutivè dico quod utraque valet & tenet, & substitutus potest eligere ex qua velit admitti, adveniente casu substitutionis, text. est singularis & unicus in l. reculare, Titius, ff. ad Treb. quem ad hoc notat & commendat ibi Bart. Angel. Paul. Imol. & communiter Doctores, reputat singularem & unicum Angel. in prima, §. substitueret: et secundo, infra isto tit. & l. facta, §. Julianus, ff. ad Trebell. tenet etiam, & declarat Bart. in l. centurio, infra isto tit. 1. column. & ibi communiter Doctores. Item probat text. in l. si qui, servos ff. de manum. test. & ibi Bart. & communiter Doctores. ex quo dicit Bart. in d. l. centenario, n. 38. quod si testator dixit, quod substituebat aliquem vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum, similiter potest eligere ex qua velit succedere, & quælibet habebit locum, suo casu adveniente.

Substitutio vulgariter an præferatur fideicommissario.

Item etiam juxta prædicta quæro, si testator dedit heredem substitutum vulgarem, & alium fideicommissarium quis præferatur: verbi gratia; si testator dicat: Si Titius non fuerit heres sit heres Seius, & Titium heredem gravo hereditatem restituere Caio, & fore Titius vult repudiare, & concurrat substituti, & vulgaris dicat, debere admitti, & fideicommissarius dicat, debere admitti: quia volit ipsum compellere adire, & restituere, quis eorum debeat admitti, & præferri? in quo subtili & difficili articulo, vera & communis doctrina, & resolutio est, quod si heres institutus decedat in vita testatoris, vel post mortem ejus ante aditam hereditatem, & compulsionem de adendo, & eo casu quo non potuit hereditas transmitti, tunc sine dubio admittitur, & præferatur substitutus vulgaris. Si vero heres institutus expressè repudiet, & fideicommissarius non est repetitum à substituto vulgari, tunc etiam admittitur & præferatur substitutus vulgaris, ita probat text. in l. si patrum filius, §. fin. & ibi Gloss. ordinaria & communiter DD. ff. ad Trebell. si vero fideicommissum est repetitum à substituto vulgari, semper præferatur fideicommissarius, ita probat text. in l. facta, §. Julianus ff. ad Trebell. text. in l. non justam, Cod. eod. tit. Si vero heres institutus adivit, excluditur substitutus vulgaris & admittitur fideicommissarius argumento text. in l. post

aditam C. de impub. & alius substit. cum similibus, & in effectum istam sententiam & resolutionem ponit Bartol. in ista l. 1. de vulgari & pupil. §. column. num. 24. versic. nem dubitaretur, Angel. de Pert. in §. restituere, et 2. ejusdem legis 2. col. versic. subdit autem Bart. quod ego etiam sequor & amplector, licet Imol. in d. lib. 1. hujus tit. 3. col. & Alexand. 9. col. Jaf. 11. & Socin. in 30. teneant contrarium, imò quod indistinctè præferatur fideicommissarius, & possit cogere adire, licet fideicommissum non sit repetitum.

Item etiam juxta prædicta notabiliter quæro, si testator instituat Titium heredem, & dicat: Si non fuerit heres: vel si fuerit, & moriatur, substituo mihi, & sibi Seium: an erit vulgaris vel fideicommissaria, vel utraque? & breviter dico, quod erit vulgaris, & fideicommissaria, unde quælibet admittitur in suo casu, & erit in ejus electione expectare casum cuiuslibet, & idem esse in pupillari substitutione, ut si testator dicat, si filius meus impubes decedat, substituo mihi, & sibi Seium, & postea decedat in pupillari ætate: similiter erit pupillaris, & fideicommissaria, & poterit succedere ex una vel alia, ita mirabiliter solus Romanus in consiliis suis, conf. 480. & sequitur, & dicit mirabile Jaf. in l. penult. Cod. de impub. & alius 2. column. num. 2.

Item quæro, quot sunt species substitutionis vulgaris? Et resolutivè respondeo, quod quatuor. Prima omnino expressa, qua comprehendit utrumque caput, voluntatis & impotentia, genericè vel particulariter: ut si testator dicat, & Titius non fuerit heres vel noluerit esse heres, vel non potuerit esse heres, sit heres Seius, textus est in ista l. 1. textus in l. cum proponat. C. de hered. institut. text. in §. 3. de vulg. subst. text. in §. 3. instit. de pupil. substit. & utrobique Doctores & in l. 1. tit. 5. 6. part.

Substitutio nis per cius quod fuit.

Secunda est partim expressa, & partim tacita, ut quando unus tantum casus, vel caput exprimitur à testatore, ut si dicat: Si Titius noluerit esse heres, sit heres Seius, quia tunc ex juris dispositione comprehenditur alius casus, & caput impotentia; & idem è contra expresso capite impotentia, in eo comprehenditur caput voluntatis, ut si testator dicat: Si Titius non potuerit esse heres, sit heres Seius, nam eo repudiante, admittitur substitutus, text. est in l. Gallus, & quid si tantum, & per totam legem, ff. de liber. & posthum. ubi propositio facta secundum consilium Galli, in unum casum, porrigitur ad alium, & ibi notat Bart. ex quibus deducitur & inferitur, quod si heres institutus, & est incapax, admittitur substitutus, text. est in l. 2. C. de hered. instit. & ibi Gloss. ordinaria & communiter Doctores. Secundò inferitur, quod si posthumus est institutus, & non nascatur, admittitur substitutus, text. est in l. fin. C. de instit. & substit. Tertio inferitur, quod si heres institutus moriatur, vivente testatore, admittitur substitutus, text. & in l. Gallus, per totam legem, ff. de lib. & posth. & ibi communiter Doctores. Quarto inferitur, quod si heres institutus repadiet hereditatem, admittitur substitutus. Confirmatur, quia dispositio facta in unum casum porrigitur ad alium, in quem disponens verisimiliter idem disposuisset, si de eo cogitasset, text. est in l. Titius, §. Lucius ff. de lib. & posth. text. in l. fin. C. posth. hered. instit. text. in l. fin. C. de instit. & substit. text. in l. quatuor, §. per. de

Substitutio par eim ex pella per sim tacita.

et quod quando filius institutus potest abstentionem suam infra triennium revocare juxta textum cum materia, in l. final. C. de repud. hered. ex quo deducitur & inferitur quod regula, que habet, quod l. quando est spes institutionis, non admittit substitutos, ut in l. quamvis, l. i. ff. de acquir. hered. cum similibus debet intelligi, quando est spes de jure communi ordinario, secus vero si de jure speciali, & beneficio substitutionis, in dictis juribus, & in terminis ita tenet, & declarat Bartolus in ista l. primus de vulgari, & pupillari, quinta columna, n. 19. & ibi communiter Moderni precipue Socin. 19. column. 4. quasi principal. idem Bart. in dicta l. quamvis la. i. ff. de acquir. hered. & ibi Paul. Imol. Alexand. Jaf. & communiter Doctores.

Item quæro, an substitutio vulgaris, facta à patre filio in potestate tollat suitatem, & effectus ejus: & videtur quod sic, primò per textum capitalem & expressum in l. si filius heres, ff. de liber. & posthum. ubi habetur, quod si pater instituit filium heredem, & eique substituit vulgariter nepotem ex eo, & filius decedat, nepos efficitur heres patri & avo: ergo decedit filius hereditate non adita, & per consequens non transmisit hereditatem patris ad nepotem ex potentia suitatis: quia aliàs nepos efficeretur heres soli patri, & non avo, in utraque hereditate, cum virtute transmissionis esset jam juncta, & unita. Sed textus dicit, quod utriusque sit heres, ergo intelligitur jure proprio, & propria persona, virtute communis, & ordinariæ successione, quam habet de jure in bonis patris, & virtute substitutionis sibi factæ in bonis avi. Secundò pro hac sententia & conclusionem facit ratio viva & subtilis, quia pater dando substitutum vulgarem filio, videtur eum instituisse sub conditione (si voluerit) & per consequens, dare licentiam abstinenti, & sic efficitur heres voluntarius, sicut quilibet extraneus, textus est in l. si proponatur, ff. si quis omis. caus. test. textus in l. verba hoc, ff. de cond. instum. text. in l. Cornelius, ff. de hered. instum. text. in l. jam dubitari eodem, titul. Sed conditio de sui natura semper suspendit actum, & impedit transmissionem, etiam filiis, & in actibus in quibus alias de jure sit transmissio, textus est in l. un. a. §. si autem aliquid sub conditione, C. de caduc. tollend. & ibi Glossa ordinaria Bald. & communiter Doctores Gloss. nova & ordinaria juncto textu in l. unica, C. de his qui ante aper. tabul. & ibi communis opinio Glossa etiam ordinaria juncto textu in l. heredes mei, §. cum ita ff. ad Trebell. Tertio facit quia per dationem coheredis extranei tollitur suitas, & transmissio, textus est in l. apud Julianum, §. idem Julianus, ff. ad Trebell. ergo, à fortiori, per dationem substituti vulgaris cum potestatis sit jus substitutionis quam jus accretendi, ut in l. 2. §. si duo, ff. de honor. possess. secundum tabul. & in l. unica §. in primo, & §. pro fecum. C. de caduc. tollend. cum similibus. Quarto facit textus notabiliter inductus in l. unica, §. in novissimo, Col. de caduc. tollend. ubi habetur, quod hereditas non adita, non transmittitur, nisi ex potentia suitatis: & postea dicit textus in §. cum autem ejusdem l. quod si hereditas est datus substitutus vulgaris hereditas non adita pertinet substituto, & non transmittitur, ergo bene sequitur quod suitas fuit sublata per dationem substituti vulgaris. Quintò facit textus in l. si ita legatis, §. illi si volens, ff. de legatis primò. Ubi habetur: quod licet legatarius ipso jure transmittat legatū non aditum ad quos-

Ratio 1. Ratio 2. Ratio 3. Ratio 4. Ratio 5.

cinque hæredes, tamen debet intelligi, præterquam, si sit relictum sub conditione (si voluerit) ergo in nostro casu filius amittere suitatem, & transmissionem per conditionem (si voluerit) indicatam in substitutione vulgari. Sextò, & singulariter, facit quia per dationem substituti vulgaris, tollitur transmissio in legatis, & fideicommissis particularibus, textus est in l. si legata, C. de legat. & ibi notant, & commendat Doctores: ergo tollitur transmissio, que fit ex potentia suitatis. Et istam sententiam & conclusionem tenet Glossa ordinaria in leg. Papinianus, §. quarta autem, ff. de inoffic. testam. & ibi communiter Doct. Dinus, Jacob. de Arret. Bartol. & communiter Doctores in l. si filius heres, ff. de liber. & posth. Cin. in l. precibus, C. de impub. & aliis in materia vulgaris substitutionis, 4. q. Bald. in l. in suis, prope finem, ff. de liber. & posthum. idem Bald. in l. cum proponas, C. de hered. instum. & ibi Moderni Bartol. in l. si filius qui patri, infra, isto tit. 3. sol. & ibi alii Doctores & itam q. dicit magis communem opinionem Alex. in leg. si filius heres, ff. de liber. & posthum. 4. colum. num. 3. & ibi Jason, 7. colum. versio. extra gloss. resumpto. Sed his non obstantibus ego semper tenui, & teneo contrariam sententiam & conclusionem, imò quod substitutio vulgaris non tollat suitatem existentem in filio, nec effectus ejus, sed tantum necessitatem præciam adendum, inductam favore patris, de jure antiquo, ut in l. necessarius, cum materia, ff. de acquir. hered. & ita intelligo jura contraria adducta pro prima parte, pro sententia & conclusionem facit textus subtilis & notabilis, ut in l. fina. versio. altera vero species, ff. de cond. instum. quem ad hoc notat, & ponderat Paulus de Castro in d. l. si filius heres, de liber. & posthum. text. in l. Lucius, infra, isto tit. text. in l. si solus, ff. de acquir. hered. text. in l. quod si minor, §. Scævola, ff. de minor. Confirmatur notabili ratione, quia beneficium abstinenti, concessum filiis à jure prætorio, non tollit eis suitatem, & effectus ejus, sed tantum necessitatem: ergo eodem modo, licentia patris abstinenti quæ colligitur, & censetur esse in substitutione vulgari, non tollat suitatem & transmissionem, sed tantum necessitatem, & in expresso ita probat textus in l. si filius qui patri, versio. etenim infra isto tit. cujus verba sunt: Etenim jus dicendi propositum filio liberis oneribus hereditariis, non sponte susceptis liberare: non autem eos invitatos ab hereditate remove, & ibi notat, & commendat Bart. & communiter DD. text. in §. sui, versio. sed his permittit prætor, in ist. de hered. qualis, & differ. & ista mea opinio est quod per dationem substituti vulgaris non tollatur suitas, & effectus ejus, sed tantum necessitas, tenet Bald. in d. l. si filius heres, ff. de liber. & posthum. 2. col. & ibi Angel. Paul. Arret. Chrystoph. de Cal. & Rapha. Cuman. Angel. de Perul. in leg. Papinianus, §. quarta autem, pen. col. ff. de inoff. testam. Bald. & Angel. in l. qui aliena, §. interdum, ff. de acquir. hered. Angel. & alii Doctores in leg. suis quoque, ff. de acquir. hered. idem Angel. & alii Doctores in leg. jam dubitari, eodem tit. Bald. Angel. & alii Doctores in l. Cornelius, eodem tit. Paul. de Castro, Fulgos. & alii, in l. 3. Cod. de jure delib. Nec obstat quod ista conditio (si voluerit) habet vim veræ conditionis in extraneo, hærede, vel legatario, & impedit transmissionem in casibus quibus de jure sit transmissio, ut in jure supra allegatis, quia respondeo, quod ibi nullum alium effectum illa conditio poterat operari:

Argumentum Autoris in contrarium. Argumenta contra sententiam Limitationem.

operari: in nostro vero casu, quando ponitur, filio maximum operatur effectum, quia tollit necessitatem.

Advertendum tamen quod dato, quod prædicta communis opinio sit vera, quod substitutio vulgaris tollat suitatem, & ejus effectus, debet intelligi, quando est expressa, secus vero si tacita comprehensa in pupillari, quia illa non tollit suitatem, ita probat text. subtilis in l. filius, qui se paterna ff. de acquir. hered. ubi filius impubes est exheredatus, alterque filius est institutus, & exheredatus substitutus, qui quidem filius institutus se abstinet ab hereditate patris, postea decedit impubes exheredatus in pupillari ætate, & dicit text. quod filius institutus, dato quod se abstinit, potest succedere ex substitutione pupillari expressa, etiam non data aliqua additione, vel immixtione hereditatis paternæ, & hoc virtute, & potentia suitatis, existentis in filio, qui fuit substitutus, & institutus. Sed si substitutio tacita vulgaris, inclusa in pupillari; tolleret suitatem, non confirmaret tabulas pupillares sine additione, ut in leg. 2. versio. adeo, infra isto tit. ergo, &c. Et illud text. ad hoc notat, & commendat communis opinio Doctorum. Sed salva eorum pace text. nihil facit nec probat: quia in illa substitutione pupillari expressa, non potuit comprehendi vulgaris tacita, cum sit facta exheredato, qui non succedit in hereditate defuncti. Item filius, cui est facta pupillaris substitutio, debet esse institutus, & postea repudiare ad hoc, ut substitutus pupillaris admittatur ex tacita vulgari: sed hic alter filius institutus, & pupillariter substitutus est, qui repudiavit, ergo in eo non est aliqua substitutio vulgaris tacita, quia sibi non esset substitutus. Præterea filius institutus & substitutus repudiavit, unde videtur, quod substitutio pupillaris in exheredato non decet valere propter defectum additionis nec reperitur in aliquo eorum suitas ex qua possit pupillaris substitutio confirmari. Sed hic verus & realis intellectus illius textus est, quod ibi substitutio pupillaris, facta de filio exheredato valet, & tenet; & confirmatur sine aliqua additione, vel immixtione ex sola potentia, & existentia suitatis, que est in filio instituto, licet sit elisa per abstentionem ejus, quia licet beneficio juris prætorii sibi concessa facultas abstinenti: tamen adhuc remanet heres nomine, de jure civili, cujus vires non potuit jus prætorium tollere, & conferre, ut in §. quos autem Instituit. de bon. possess. maxime, quod prædicta facultas abstinenti, solum est concessa in favorem, & commodum filiorum, & non in eorum damnum, & præjudicium, ut in l. si filius qui patri, infra, isto titul. Unde merito abstentio actualiter facta, non debet tollere & enervare vires, & effectus suitatis in favorabilibus, sed illa adhuc remanet in eis, & per consequens conservat, & confirmat tabulas pupillares sine additione, vel immixtione. Sed licet ille textus non probet, pro hac sententia & conclusionem facit textus expressus subtiliter inductus in l. Julianus, aliàs si pupillus paterna hereditate, ff. de acquir. her. ubi habetur, quod si filius impubes est institutus, eique est datus extraneus substitutus pupillaris, & filius impubes se abstinit, & intra pupillarem ætatem decedit, substitutus admittitur, & succedit; virtute substitutionis pupillaris, tantum in bonis pupilli, & non in bonis patris testatoris; nam licet substitutio pupillaris requirat additionem hereditatis ex testamen-

16 Limitatio ad præcedentia.

Argumenta contra sententiam Limitationem.

to paterno, ut in l. 2. versio. adeo, infra, isto titulo, tamen suitas etiam elisa per abstentionem confirmavit & conservavit jus substitutionis pupillaris, ad commodum extranei substituti. Secundò & valde subtiliter limita quando substitutio vulgaris fit in genere, & comprehendit utrumque casum noluntatis & impotentie ut si dicat, si non fuerit heres (quia uterque habetur pro expresso) vel fiat in casu individuo noluntatis, & impotentie, ut si dicat, si noluerit esse heres, vel non potuerit, quia utroque casu ex vi & natura verborum testatoris censetur apposita illa conditio (si voluerit) quæ est casu impeditiva & extinctiva suitatis, ut in l. 1. §. si proponatur, ff. si quis omis. caus. test. secus vero si substitutio vulgaris fiat in solo casu inviduo impotentie, si filius non potuerit esse heres: quia decedat in vita patris, vel posthumus non nascatur, vel aliàs non possit heres esse quia tunc non tollitur suitas, nec effectus ejus: quia licet ibi etiam includatur alius casus noluntatis, sub quo esse illa conditio (si noluerit) tamen non includitur ex vi, & natura verborum testatoris, ut in superioribus duobus, sed tantum ex legis interpretatione, & extensione; & ex tacita mente defuncti. Unde merito non habet vim conditionis, ut tollat suitatem sicut nec tollit eam tacita substitutio vulgaris, contenta in pupillari, ut supra proximè dixi, in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Bart. in l. Gallus, §. quid, tantum, ff. de lib. & posthum. 3. col. versio. vel aliter & subtilis, & ibi alii Doctores Bald. in l. cum proponas, C. de hered. instum. tertia columna, in medio, & ibi Jaf. & alii Moderni, Joan. de Imol. in l. jam dubitari, eodem titulo, penultim. column. Idem Imol. in l. si filius heres, ff. de liberis & posthum. columna final. & ibi Arcinius, Alexand. septima columna. Jason. duodecima column. & communiter alii Doctores. Socin. in ista l. prima de vulgaribus & pupillaribus n. 75. versio. tertio limita. Angel. de Peru. in l. Papin. §. quarta autem, ff. de inoffic. testam. columna final. Doctores de Segura, in repetit. l. 3. §. fin. ff. de liberis & posthumis. 10. fol. 2. columna. Tertio limita, & intellige, quando substitutio vulgaris fit in hereditate, secus vero si fiat in suitate, secundum consilium Galli, vel legis Velleie, ut quia dixit testator: Instituo filium meum, & si me vivo, moriatur, substituo nepotem ex eo, nam tunc non tollitur suitas: unde si filius non moriatur in vita patris, sed post mortem ejus, bene potest transmitti, quia suitas non fuit sublata. Ita probat textus in l. Gallus, per totam l. ff. de lib. & posthum. & in expresso ita tenet Glossa ordinaria in l. mater, §. i. ff. de vulg. & pupillar. & ibi Bart. Bald. Paul. Imol. Arret. Alexand. Jaf. & communiter Doctores. Paul. de Castro, notabiliter in dicta l. Gallus, §. quidem recte, ff. de liber. & posthumis, secunda columna, num. 4. idem Paul. in l. si filius heres, eodem titulo, 3. colum. & ibi Joan. de Imola, columna final. & communiter Moderni. Quarto limita, præterquam si talis substitutio vulgaris continetur in substitutione brevisloqua, vel compendiosa quia dicitur tacita, unde non tollit suitatem, argumentum textus cum materia, in l. Lucius, & in l. centuria, infra isto tit. & ibi Doctores, & in expresso ita tenet Angel. de Perul. in l. Papinianus, §. quarta autem, column. final. ff. de inoffic. testam. Paul. de Castro in l. si filius heres, de liber. & posthum. 1. colum. 1. num. 5. & ibi Rapha. Cuman. & alii Doctores, licet Alexand. & Jaf. teneant contrarium: quia saltem est expressa

Limit 3.

Limit 4.

